

Особливої уваги заслуговує рейтингова система оцінки знань, яка дозволяє підвищити активність роботи студентів протягом семестру, істотно розширити та поглибити самостійну роботу студентів; одержати більш точну та об'єктивну оцінку знань та рівня професійної підготовки студентів в процесі навчання.

Однією з умов оптимізації самостійної навчальної діяльності студентів є високий рівень постановки організаційно-методичної та науково-методичної роботи на кафедрі, впровадження нових педагогічних технологій, активних форм і методів навчання.

Отже, перехід на багатоступеневу систему підготовки спеціалістів вимагає вибирати такі методи і засоби навчання, які були б орієнтовані на розвиток творчих здібностей студентів, індивідуалізацію навчального процесу, навичок формування самостійного оволодіння і застосування знань. Це потребує підвищення уваги до самостійної роботи в процесі навчання і до розробки нових технологій організації навчального процесу, контролю знань, які скерували б виховання особистості фахівця в бік набуття ним необхідних психологічних та професійних якостей.

Т. І. Гунько, ст. викл.
кафедри німецької мови

КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

Питання удосконалення управління навчальним процесом набуває сьогодні все більшого значення.

Встановлення системи управління навчальним процесом (перебудова контролю) потребує змін і всієї системи навчання, її характеру. Якщо традиційний контроль роз'єднує викладача та студента, то управління повинно забезпечити діалектичну єдність їх діяльності. Інформаційно-управлінська діяльність викладача повинна забезпечити організацію процесу навчання з урахуванням його закономірностей та особливостей.

Контроль розглядається не як самостійна проблема, а як частина іншої проблеми — проблеми управління навчанням. У цьому випадку можна перерахувати ті феномени, які «беруть участь» в управлінні. Це: контроль — самоконтроль — взаємоконтроль — спостереження — облік — корекція — оцінка — самооцінка — взаємооцінка — оцінка (бал). Усе це можна назвати інструментами управління студентом. Тільки за умови обліку усіх вказаних феноменів можна ставити питання про систему управління навчанням.

Засобами проведення контролю виступають спеціально підготовлені контрольні завдання, які включають інструкцію щодо їх виконання і мовний та мовленнєвий матеріал, який вивчався студентами. Необхідною умовою в підготовці таких завдань є те, що інструкція повинна спонукати студентів до реалізації саме тих мовленнєвих навичок і вмінь, які підлягають контролю, а мовний і мовленнєвий матеріал контрольних завдань має охоплювати увесь той матеріал, засвоєння якого перевіряється.

Об'єктами контролю виступають навички і вміння мовлення, рівень володіння якими дозволяє студентам здійснити іншомовну мовленнєву діяльність. Отже, об'єктами контролю є слухо-мовні, лексичні, граматичні навички та вміння здійснювати мовленнєву діяльність в говорінні, аудіюванні, читанні, письмі з урахуванням соціокультурних особливостей цих видів мовленнєвої діяльності.

Якісні та кількісні показники володіння студентами іншомовним спілкуванням в різних видах мовленнєвої діяльності служать критеріями оцінки їх відповідей, отримання під час проведення контролю. Так, у продуктивних видах мовленнєвої діяльності (говорінні, письмі) основними якісними показниками є: ступінь узгодженості висловлювань із заданою темою, ситуацією; повнота відображення теми, ситуацій; рівень і характеристика імпрізації у формулюванні висловлювань; правильність використання мовних засобів для оформлення висловлювань; різноманітність використання мовних засобів. Кількісні показники складають: обсяг (кількість слів, речень) і швидкість (наявність пауз, повторень) усного або письмового висловлювання. В рецептивних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні) основним якісним показником є ступінь розуміння (загальне, повне, детальне). Кількісними показниками є тривалість звучання тексту і темп мовлення — в аудіюванні, обсяг тексту — в читанні.

Ефективним засобом організації контролю у навчанні іноземної мови є тестування. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висуваються до якості контролю. Завдяки йому можна успішно керувати навчальним процесом, удосконалювати його, здійснюючи диференційований підхід до студентів.

Дослідження, які проводилися в області тестування іноземних мов підтверджують, що тести можуть бути ефективними тільки в тому випадку, якщо вони побудовані у відповідності з науковими даними і на правильній методичній основі. Тестовий контроль спрощує перевірку робіт викладачам і дозволяє організувати поточ-

ний та підсумковий контроль, активізувати діяльність студентів, перевірити знання значно більшої частини матеріалу за невеликий проміжок часу, та урізноманітнити роботу студентів на занятті.

Залежно від цілеспрямованості тести розподіляються на тести навчальних досягнень, тести загального володіння іноземною мовою, діагностичні тести, тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови.

Тестова ситуація може подаватись вербальними (текст) і невербальними, наочними (малюнки, схема, таблиця) засобами. Очікувана відповідь тестованого може бути вербальною або невербальною (з використанням літер або цифр, знаків «+», «-» та ін).

Виділяють два основних типи очікуваної відповіді: вибіркову (вибір з кількох або із двох варіантів, перехресний вибір) та конструйовану (напівпродукована та продукована відповідь).

У процесі складання тесту тестові завдання відбираються і впорядковуються в залежності від призначення цього тесту. Як правило, комплекс тестів включає тести для визначення сформованості комунікативної компетенції в усіх видах мовленнєвої діяльності (говорінні, аудіюванні, читанні, письмі). Додатково можуть включатися тести на перевірку володіння лексичними, граматичними, орфографічними навичками та ін.

Результати, отримані під час тестування, підлягають кількісному підрахунку, на основі якого виставляється оцінка успішності студента в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю. Для цього кожне тестове завдання спочатку оцінюється в балах.

Тестування створює великі можливості для організації у навчанні іноземної мови ефективного і якісного контролю, який, разом з іншими складниками процесу навчання, може забезпечити успішне досягнення цілей навчання.

О. В. Димніч,
здобувач кафедри фінансів

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ»

Починаючи з другого семестру 2003/2004 навчального року студенти четвертого курсу фінансового факультету вивчатимуть нову дисципліну «Соціальне страхування», яка поки що не входила у навчальний план КНЕУ підготовки фахівців спеціальності «Фінанси». Викладання даної дисципліни буде забезпечувати кафедра страхування.